

„Ha megeszi, bekómázik...”

Közzjáték ételhordóval

Az alumíniumedény alján szezínű folyadék, benne pár karfiolmorzsa. A másik lábaskában piros zsírba dermedt, diónyi húsdarabok. A cukor-, gyomor- és epebeteg néni nem meri megenni az ebédjét, fél, hogy „bekómázik”. Ha beteg lábán hazabiceg, majd süt egy kis krumplit.

Somogyi Károlyné felvétele

Az idős asszony nemcsak a maga ügyében jött. A többiek azonban félnek panaszkodni; attól tartanak, nem kapnak többé kedvezményes áru ebédjegyet. Mint utóbb megtudtam, alaptalan a féltelmük. A jogosultságot a nyugdíjösszeg és a szociális körülmények figyelembe vételével határozzák meg.

Ők viszont gyanakszanak. „Nem kötelesek ezt az ételt enni!” — mondták már nekik ezt is. Ennél olcsóbban viszont sehol se jutnak meleg ennivalóhoz, naponta legalább egyszer. (Egy nyugdíjas létminimuma 3640 forint — márciusi adatok szerint. Hogy ez mire elég, felesleges boncolgatni.)

„Meggyanúsítottak, hogy kieszem a húst!”

A Bocskai utcai Délép-ház előtt körülfigognak az éthordós emberek. Őmlik a panasz, csak a hangnem különbözik. Szelíd fejszóval állt a „keveset adnak, de az éhetetlen!” fölkiáltásig minden előfordul.

Három hónapja, hogy a Jósika utcai konyháról ide irányították őket. Most a Fürj utcai Sportétkező főz nekik, s a panaszok elszaporodása egyidős a változással.

A szociális étkeztetés kedvezményeiből 734 — többségükben nyugdíjas — ember részesült. Körülbelül 300-an a 11 napközti otthonban kapják az ebédet, a többiek „egyéni kihordók”. Vannak tiszteltdíjas szociális gondozók, azokhoz járnak, akik mozgáskorlátozottságuk miatt nem tudnak saját ellátásukról gondoskodni.

„Meggyanúsítottak, hogy kieszem az ételükből a húst!” — mondja az egyik gondozó, aki 11 helyre jár. Falhoz támasztott kerékpárján fürtekben lógnak az éthordók.

A Délép konyháján sem örülnek túlságosan a nyakukba szakadt pluszmunkának. „Nyugdíjasétkezésnél felmerülő problémák” címmel még jegyzékbe is szedték az őket ért inzultusokat. Az ebédkiosztókat szidalmazó, szemtelő, sőtartókat borogató nyugdíjasok rohamait állják nap mint nap. Van, aki ittasan jön, így aztán az ebéd egyik felét kilőtyköli, mire hazaér.

Ez áll a lajstromban. Anélkül, hogy kétségbe vonnánk a leírakat, megjegyezzük: a többség talán mégsem ilyen.

„Eleinte többször megtörtént, hogy aki a végén jött, éhen maradt! Nem hoztak eleget... És amit adtak... Három szem hús volt benne, és is akkora, mint az ujjam hegye!” A hűvös áprilisi napsütésben nekimelegedve mondják a magukét. „Egy 87 éves néninek a saját ebédéből pótolom az adagját! Nem hiszik el, hogy csak ekkora az adag. Semmi különbség a normál és a diétás koszt között...” Egy szürke zakós, szemüveges úr még hozzátesszi: „Emlékszem gyerekkoromból az ingyenkonyhára. Még az is jobb volt!”

Elmondja, lemérte otthon a levest; a három és fél decis pohárban még kétujjnyi hely maradt. A norma 4 deci lenne...

Forintok és falatok

Az Egyesített Szociális Intézmények igazgatója, Zsótér Antal kényszerítő körülmények szorításában döntött úgy, hogy márciustól ne a Csongrád Megyei Vendéglátó Vállalat központi konyhá-

járól, hanem a Szeged SC Fürj utcai Sport étkezdéjéből hordják az ebédet a szociális étkezésre jogosultaknak.

A vendéglátóipari vállalat ugyanis drágábban főz, s ez készítette a területi gondozás felett gazdasági-pénzügyi felügyeletet gyakorló ESZI (Egyesített Szociális Intézmények) vezetőjét kedvezőbb lehetőségek felkutatására. Célja — mint elmondta — az volt, hogy minél több rászorult embert tudjanak bevonni a kedvezményezett körébe.

A vendéglátósok új árai körülbelül félmillióssal többet kiadást jelentettek volna az ESZI számára. A kedvezményezettek egy része semmit, többsége 20-60 százalékot fizet a norma árából az ebédért. A támogatáson túl még 60 százalék rezsiköltséget is a szociális intézménynek kell fizetnie.

Vissza a Jósika utcába!

Az ESZI vezetői személyesen próbálták a panaszok jogosságáról meggyőződni. A gondozási központokban megosztották a vélemények: ki az új, ki a régi konyhára voksolt. Amikor azonban a diétára szorult panaszosok megemlekedtek vércukorszintjéről is értesültek, azonnal döntöttek.

A diétáskosztot már május 2-ától ismét a Jósika utcai konyháról vihetik el az előfizetők, a „normál” ebédeket pedig június 1-jétől kaphatják a régi helyről.

A közzjátéknak hamarosan vége. Az orvosnak talán nem kell ezután senkit eltüntetnie a „diétás” ebéd elfogyasztásától, mint ahogy ez megtörtént.

Kifizetik tehát a vendéglátóipari vállalat magasabb árait, de azt mondják: az idős emberek egészsége nem romolhat, a rosszul összeállított diétás koszt miatt. Hozzáteszik, panaszok korábban is voltak, ezután is várhatók, hiszen ebben a korban az emberek érzékenyebbek.

Azért a régi-új helyzettel valószínűleg elégedettebbek lesznek.

Nyilas Péter

Magánrendőrség Szegeden

— Sajnos, a rendőrök állóképessége, fizikuma sok kívánnivalót hagy maga után. Ha profi állami rendőrséget akarunk — és azt akarunk —, akkor a rendőröknek a küzdősportokban is helyt kell állniuk. Nemcsak szakmai felkészültségük fontos. Szakszerű, kulturált intézkedés csak attól várható el, aki biztos magában, van kondíciója. Idén februárban hoztuk létre a Rendőr Testedző Egyletet. A tagság 80 százaléka egyenruhás, de beléphetnek a hozzátartozóik, és más fegyveres testületek tagjai is. Szívesen fogadjuk a pártoló tagokat. Egyesületünk nyit a város felé: Szeged új tömegsporttámasza, központja szeretne lenni. Egyébként a rókusi iskolásoknak már most is nálunk tartják a tornaórákat. Ingyen adjuk a termet.

— Az egylet újszerű vállalkozásba fogott. Ön az ügyvezető igazgatója.

— Egyletünk önálló jogi személyként működik, s valóban befogtunk egy rehdőri szolgáltató vállalkozásba, melynek neve 3 S Service, valójában biztonsági szolgálat. Az állami rendőrséghez, annak eszközeihez (a járművekhez, a fegyverekhez, a hírközlési felszerelésekhez) semmi köze, legfeljebb anynyi, hogy ott is, itt is jó részt rendőrök az alkalmazottak. A szolgálatnak önálló bankszámlája van, erre fizetik megbízóink szolgáltatásaink ellenértékét.

— Milyen feladatokat vállalnak?

— Szakmai jellegűeket. Hisz éppen az volt a célunk, hogy a rendőrök ne főlázzanak, ne menjenek kőműves mellé segéd munkásnak, s ne kelljen a jó ég tudja, mivel küszködniük, mint manapság mindenkinek, hogy a fizetésüket kiegészíthessék. A szabadidejükben vállalkozók a, szakmájukat gyakorolják, s olyan különleges feladatokat teljesítenek, amelyekre a rendőrség nem képes.

— Mondana példákat?

— Bankoknak, intézményeknek pénzügyi, pénzügyi ellenőrzést, pénzügyi ellenőrzést vállaltunk, ellátjuk különböző telephelyek, kiállítások, bemutatótermek védelmét. Tegyük föl, a Sárka üdülőtelepen ráunnak a betörőkre, s a segítségünket kérjük. Hogy betörés nem lesz, azt nem állítom, de hogy forró nyom lesz, azt igen. Előre megjósolható, hogy fölértékelődik a vállalkozói titok, s védeni kell az üzleti tárgyalásokat. Ha majd jogszabály lehetővé teszi, megbízás alapján mi átvezsgáljuk a megbeszélés helyét: van-e „poloska”? Hozzá ugyan nem nyúlhatunk, még a helyét sem mondhatjuk meg, de tanácsot adhatunk az üzletmenetnek, beszéljenek-e máshol, vagy maradhatnak.

Gondoltak-e már arra, hogy napjaink vállalkozói lázában miért ne alakíthatnának valamilyen maszek társulatot a rendőrök? Végső soron más, fizetésből élő állami alkalmazottaktól csupán az egyenruhájuk különbözteti meg őket, no és a katonás szolgálati fegyelem. De ez utóbbi kevésbé érdekli a civilket, az már inkább, munkájuk eredményes-e. A közrend, a közbiztonság minősíti őket, s ha tetszik, ha nem, mindkettő romlik, egyre romlik. Egy merőben szokatlan vállalkozást szeretnék megismertetni az olvasóval: a Kocsis István rendőr hadnagy által vezetett Biztonsági Szolgálatot, amely magánrendőrségnek is nevezhető (a küzdősportokban igen eredményes, fiatal rendőrtiszt magánemberként nyilatkozik)

Más példa: manapság egyáltalán nem biztonságos tízezekkel, százazékkal útnak indulni. Ha mégis rákényszerül valaki, kérheti személyi védelmét tőlünk. Védtelem az otthonok. Főlkérésre megnézzük a lakást, megállapítjuk melyik biztonsági rendszer működne ott a leghatásosabban, be is szereljük ezeket az eszközöket, fel is szereljük, s gondoskodunk a karbantartásról is. Tegyük föl, valaki hosszabb időre elutazik, s nincs kire hagyja lakását, házat. Ránk bízhatja.

— Példáiban említett megbízások egy részét a rendőrségnek kellene elvégezni, külön fizetés nélkül. Mondja, nem az lesz ennek a vállalkozásnak a vége, hogy a rendőrök derekasan megdolgoznak a pluszpénzért, a főállásukban pedig pihengetnek?

— Kizárt. A parancsnoka ugyanis egyszerűen nem enged el, amíg a napi munkáját megnyugtatóan be nem fejezi.

— S ha a parancsnok is vállalkozó rendőr?

— A rendőrségen mindenkinek parancsolnak. Egy sorozatos kudarc, eredménytelenség pedig hamar észrevehető. Egyébként, higgye el, aki a rendőrségen „megragad”, annak egy idő után hivatásává válik a munkája.

— Igen ám, de a hivatásérzetét kiélheti a másodállásban is. Arra gondolok, hogy információkat birtokolnak, előre tudnak bizonyos dolgokat, amiket szépen, lassan átmenthetnek a szolgálatba.

— Rosszindulatú megközelítés. Ugyanis most sem arról van szó, hogy az állami rendőrség nem akar jobba, eredményesebb lenni. Egy-szerűen ennyi telik erejéből. Napi tíz óra mellett rengeteget túlóráznak. Láttam a kocsiakat? Szerintem változtatásra vár a BM egész struktúrája. Ha az új kormány is annyit áldoz a rendőrségre, mint a régi, megnevezhetjük magunkat. Visszatérve a kérdésére: miért ne hasznosíthatnánk a tapasztalatokat, az információkat?

Mag Edit

Ellenvélemény

„Lapijuk, valamint a helyi rádió részletesen beszámolt a Celladam-laboratórium szegedi megnyitásáról. A lelkes tudósítás némi szemrehányással említi meg, hogy az ünnepségen a helyi orvostársadalom vezetőivel nem lehetett találkozni. Ez a magatartás könnyen félremagyarázható. Ennek elkerülése végett szeretném, ha közölnék az Immunológiai Szakmai Kollégium közleményében megfogalmazott állásfoglalását a Celladam rákdiagnosztikai tesztéről.

„A rosszindulatú daganatos betegségek korai felismerése az ellenük folytatott küzdelem alapfeltétele. A rendelkezésre álló vizsgálati jegyzőkönyvek tanúsága szerint azonban e korai felismerés eszközeként ajánlott Celladam-teszt erre alkalmatlan. Nemcsak azért, mert mind az egészségesek között magas százalékban pozitív eseteket, mind pedig a biztosan rosszindulatú betegségben szenvedőknél magas százalékban negatív eredményeket ad, hanem azért is, mert a gyulladáshoz és degeneratív kórképekben hasonló pozitív-negatív eloszlás tapasztalható.

Az eljárás lényegét képező beszáradási mintázat ki-

alakulására vonatkozó magyarázatok nem állnak rendelkezésünkre, éppen ezért egy teljesen új, a szakirodalomban ismeretlen és definiálhatatlan kifejezés, az úgynevezett immunegyensúly fogalmának megalkotására sem nyújt tudományos alapot. Mindezek mellett maga a vizsgálat olyan, nem kívánatos következményekkel jár, mint a rákfóbia, vagy immundeficiencia (AIDS)-fóbia, amely maga után von számtalan felesleges vizsgálatot és egyéb, költséget jelentő beavatkozást, amelyek terhei az érintett egyén bizonyos rizikóvállalása mellett, valamilyen módon az államra, illetve biztosítótársaságára hárulnak. A figyelem elterelése a tényleges, szükséges feladatokról, a valódi betegellátásról igen nagy veszélyekkel jár. A hibás negatív lelet pedig megnyugtató lehet panaszok fennállása esetén is, így a beteg késve fordulván orvoshoz, az egyébként gyógyító életmódgazdagságát kezelést sem kapja meg időben.” Szerkesztőségünkbe ezt az állásfoglalást dr. Kraszkó Pal fonszkegvezető orvosi tanár, az Immunológiai Szakmai Kollégium tagja juttatta el.

Példás gyorsasággal, néhány hónap alatt alakult meg a Quantum Nemzetközi Kereskedelmi Kft. Szegeden. Az angol-magyar vegyes vállalat jóvoltából újjáalakított üzlet nyílt tegnap a Kársz utcán. A Komplex Ruházati Vállalat Revü Márkaboltjában ezután a Day N Nite kollekcióit vásárolhatják meg a szegedi hölgyek.

— Nem fél, hogy az alacsony magyar fizetőképesség miatt befuccsol az üzlet? — kérdeztük Warwick L. Luttrell ügyvezető igazgatót.

— Nálunk az első üzleti szabály: gondolj a nőkre! Ők a legjobb vásárlók. Szegeden pedig igazán sok a csinos hölgy. Különben is, tavaly, amikor Bécsben jártam, nem tudtam be-

Fantázia nélkül nincs üzlet

menni a Belvárosba — a magyar invázió miatt. Elgondolkodtam, micsoda esztelenség ekkora piacot kiengedni a határon! Itt, Magyarországon kell olyan kínálatot teremteni, hogy a haszon ne vándoroljon külföldre. Ez elsősorban az önk érdeke.

— A külföldi vállalkozók legtöbbször csak a fővárosig jutnak el...

— Egy éve jöttem Magyarországra, itt nősültem. Vannak már tapasztalataim az üzleti hálózatokról. Budapesten kétségkívül túlkínálat van, miközben vidéken alapvető cikkek sem lehet kapni. Különben is, nálunk az üzleti élet-

ben a decentralizáció alapfilozófia.

— Sok külföldi vállalkozó a magyar bürokráciát szidja.

— Nem voltak ilyen nehézségeink. Úgy látom, a magyar bürokrácia, ha van, ma már könnyebben leküzdhető. Igaz, még mindig sok nyugati vállalkozó fél befektetni Magyarországra. De nem elég a kerítés egyik oldalán ücsörögni, és azon morfondírozni, mikor változik a helyzet a túloldalon.

— Ilyen rózsás lenne a helyzet?

— Á, szó sincs erről. A legtöbb gondom az állami nagyvállalatokkal volt ed-

dig. Rugalmatlanok, és egyáltalán nincs fantáziájuk. Márpedig enélkül nincs üzlet. Ezért is orientálódunk a kft.-k, szövetkezetek, kis szervezetek felé. Nem is hinné az ember, milyen jó minőségű, exportképes termékek születnek itt. Sajnos, sokszor ezzel önkönkéntesen tisztában. A marketing nagyon gyenge lábakon áll Magyarországon.

— Mi mindennel foglalkozik majd a Quantum?

— Textiltermékeket importál, és szinte minden mást igyekszik exportálni.

— Például?

— Speciális műanyag-termékeket, üvegyapotot, de megkerestük a magyar szőlősgazdákat is: kiváló minőségű borokat tudnának exportálni...

R. G.